

Frösunda Omsorg i Stockholm AB
mats.vikstrom@frosunda.se

2018-11-16
1 (19)
Dnr-2018:6348

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Pandionskolan belägen i Linköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Pandionskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Pandionskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i högre utsträckning följer upp och analyserar kunskapsresultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande, samt genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån analysen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- I undervisningen behövs ett tydligare fokus på skolans kunskapsuppdrag och att lärarna ser till att eleverna uppfattar hur lektionernas innehåll kopplar till syfte och mål med undervisningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn, genom analyser och genom att inrätta tydliga former för kvalitetssäkring, ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 16 maj 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:6348) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen, förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Skälen till bedömningen är att rektorn endast i begränsad omfattning följer upp och analyserar kunskapsresultat. Inte heller undervisningens genomförande följs upp och utvärderas på ett ändamålsenligt sätt. Mycket fokus ligger på individnivå och en helhetsbild över skolans verksamhet saknas. Värdegrundsarbetet följs upp och utvärderas, men rektorn leder inte något strategiskt jämställdhetsarbete. Det finns forum för lärarnas samverkan, men rektorn leder inte det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskapsuppdrag och följer inte heller upp om det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Skolans kunskapsresultat följs inte upp och analyseras i någon nämnvärd omfattning. Rektorn berättar att hon har varit rektor sedan den 1 april 2018 och att hon inte har följt upp kunskapsresultaten. Lärarna beskriver att det sedan cirka två år finns en mall där de för varje elev fyller i årskurs, hur många ämnen eleven läser, eventuella betyg, och hur eleven har utvecklats kunskapsmässigt och lämnar den till rektorn. Lärarna säger också att de inte är med i några diskussioner där de diskuterar det samlade resultatet för att se vad de kan utveckla. De uppger dock att de vid arbetet med nationella prov och sambedömning av dessa, kan se mönster i elevernas kunskapsresultat och då diskutera varför det ser ut så. Det är ingen mer uppföljning som sker strukturerat utan de uppger att rektorn samlar information ständigt. Vid alla fysiska möten finns möjligheter att bolla tankar och idéer kring eleverna. Den uppföljning som görs är framförallt på individnivå och formerna för insamling beskrivs som flytande, men lärarna anser ändå att det fungerar som underlag för att utveckla hela skolan. Rektorn beskriver att en typ av resursfördelning hon gör är att en undervisningsgrupp har färre elever än övriga men att arbetslaget ändå är bemannat med tre lärare. Vidare vet hon att det ska göras en årlig kvalitetsdokumentation till huvudmannen, men vet inte vad som brukar stå i den. Rektorn uppger att hon antar att den ska göras kalenderårsvis och att den ska sammanfatta kvalitetsråden och elevernas mående.

Rektorn följer inte upp och utvärderar undervisningens genomförande på ett ändamålsenligt sätt. Rektorn uppger att hon fångar upp undervisningens kvalitet genom att vara ute i verksamheten. Rektorn har ingen struktur eller speciellt fokus för dessa verksamhetsbesök utan tittar förutsättningslöst. Hon har gjort verksamhetsbesök i två av de fyra undervisningsgrupperna. Rektorn har diskuterat vad hon såg med ett arbetslag. Vidare uppger rektorn att hon inte har haft mycket tid för arbetet med att utveckla undervisningen. Rektorns tankar för framtiden är att utveckla verksamheten framåt och att pedagogerna ska ta goda idéer från varandra. Rektorn och lärarna har pratat om vikten med struktur i undervisningen, exempelvis genom att

skriva upp på tavlan vad som ska hända under dagen. Rektorn har dock inte följt upp om alla arbetslag gör så. Rektorn säger också att det är arbetslagets legitimerade lärare som är ansvarig för undervisningen, även om också övrig personal kan planera och hålla i undervisning. Det blir en uppdelning där personalen med annan kompetens har en annan roll med mer fokus på sociala delar. Lärarna säger dock att även om de utbildade lärarna har huvudansvaret för betygssättning och föreläsningar så gör alla i arbetslagen samma saker. På skolan ser man alla i arbetslaget som lärare och samtliga håller i undervisning. Eleverna står i fokus och att flytta runt lärare efter behörighet skulle påverka etablerade relationer negativt. Lärarna berättar att rektorn följer upp undervisningen genom besök, möten och samtal samt att de kan få återkoppling på undervisningen om de ber om det. Tidigare har lärarna auskulterat för att synliggöra varandras lärande genom att auskultera hos varandra och titta på olika specifika saker. Lärarna valde själva vad som skulle observeras. De berättar också att ny personal brukar observera undervisning, tanken är att eventuell "hemmablindhet" ska upptäckas i och med det nya perspektivet. Lärarna uppger att de arbetar väldigt självständigt men med viss styrning, rektorn litar på att de gör vad de ska.

Värdegrundsarbetet följs upp på ett strukturerat sätt, bland annat genom arbetet med det som skolan kallar "likabehandlingsplanen". Rektorn och lärarna berättar att värdegrundsarbetet följs upp genom att rektorn gör verksamhetsbesök samt att man arbetar med "likabehandlingsplanen" vid bestämda tidpunkter under året. Vid uppstarten varje läsår arbetar skolans personal med värdegrund och "likabehandlingsplan" med hjälp av externa aktörer och följer sedan upp de mål som sätts upp på hösten. Uppföljning och utvärdering sker vid bestämda tillfällen. Lärarna tycker att det fungerar bra och att arbetet hålls levande samt att man följer upp effekterna av arbetet. Terminerna inleds med att eleverna får lista vad de anser är viktigt för en bra studiemiljö och arbetet hålls sedan levande, lärarna uppger att det inte går en dag utan att man anknyter till värdegrunden.

Inom utbildningen berörs vissa jämställdhetsfrågor, men skolan bedriver inte ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn beskriver att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra undervisningen, men att hon inte har styrt mer än så och inte har följt upp om det sker. När hon själv undervisade diskuterade hon jämställdhetsfrågor med eleverna, men hon vet inte hur andra gör. Rektorn har inte heller exempelvis tittat på eventuella skillnader i betyg mellan flickor och pojkar. Rektorn uppger vidare att det inte finns någon gemensam syn eller medveten strategi kring jämställdhetsarbete på skolan, annat än att alla är lika mycket värda oavsett kön. I såväl rektors- som lärarintervju framkommer att en enskild lärare aktualiserade frågan om läromedlens innehåll i relation till jämställdhet och heteronormativitet i samband med läromedelsinköp. Rektorn säger också att hon och biträdande rektorn har gått en kurs om jämställdhetsarbete i huvudmannens regi, och övrig personal ska gå den under

hösten. På frågan hur skolan arbetar med jämställdhet svarar lärarna att de arbetar med acceptans dagligen och försöker ha en sund värdegrund. Några elever berättar att jämställdhet berörs i sex- och samlevnadsundervisningen. På frågan hur rektorn följer upp att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen säger lärarna att det inte finns någon bestämd form för det, men att en lärare skulle kunna be att någon tittade på hans undervisning specifikt ur det perspektivet.

Det finns forum för lärarnas samverkan, men rektorn leder inte det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskapsuppdrag på ett tydligt sätt. I rektors- och lärarintervjuer framkommer att de fyra arbetslagen har tid för reflektion och planering varje dag. Varje arbetslag består av tre personal, en eller två utbildade lärare och en eller två personal med annan kompetens, men på skolan ser man samtliga som lärare. Respektive arbetslag diskuterar sin egen verksamhet, vad som hänt under dagen och varför. Lärarna uppger att rektorn inte har gett direktiv om att de ska diskutera någon specifik fråga eller liknande. De säger att de kan samverka avseende läraruppdraget vid ämneskonferenser, rektorsträffar och genom skolans styrgrupp samt vid möten med olika projektgrupper med representanter från olika arbetslag (exempelvis digitaliseringsgruppen och gruppen kring den digitala lärplattformen). Vid intervjuerna framkommer vidare att det genomförs ämneskonferenser i tre ämnen per termin. Främst jämförs resultat vid dessa tillfällen. Lärarna beskriver att vid rektorsträffar och elevvårdskonferenser diskuteras enskilda elever och elevernas situation med rektorn. De uppger vidare att det är i styrgruppen, där en deltagare från varje arbetslag ingår, skolans metodik utvecklas. Lärarnas uppfattning är dock att det saknas en röd tråd på skolan eftersom varje arbetslag utvecklar sin egen undervisning. Något som lyfts fram som positivt från lärarna är att personalen fått extern handledning avseende organisation och beslutsvägar, vilket de tycker hjälpte dem framåt i hur skolan arbetar kring eleverna.

Rektorn följer inte upp om det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Lärarna berättar att varje arbetslag arbetar utifrån sina förutsättningar och utvecklar sin egen undervisning. Eftersom elevgrupperna ser så olika ut arbetar arbetslagen på olika sätt, med olika mycket fokus på undervisning. Rektorn uppger att det förs diskussioner om arbets- och förhållningssätt men att det sällan är något som fungerar för alla, de olika arbetslagen har en gemensam grundtanke, men styr den sedan åt lite olika håll. Lärarna uppger att de kan diskutera frågor över arbetslagsgränserna spontant, men att mycket handlar om att fånga upp olika elevsituationer och "ligga steget före" i relation till tänkbara händelser. De säger också att de nog skulle kunna lära av varandra mellan arbetslagen samt att ett arbetslag nyligen har använt ett annat arbetslags material i undervisning i demokratitemat. På frågan vem som ställer utmanande frågor kring undervisningen svarar de att det oftast är kollegorna, och att det då vanligen gäller "hur-frågor" kring

att möta olika behov hos eleverna och frågor om beteenden, ämnesanknutna undervisningsfrågor förekommer sällan. Rektorn beskriver också att lärarna kan diskutera och byta material med varandra, spontant eller på ämneskonferenser. Rektorn har inte närmre styrt eller lett detta arbete, men säger att hon kan påtala möjligheterna. Rektorn har en tanke om att undervisningen ska utgå mer från ämneskompetens men först behöver eleverna bli trygga med alla lärare. Det finns en planering för att auskultationer ska genomföras i syfte att lära känna eleverna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn i högre utsträckning följer upp och analyserar kunskapsresultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande, samt genomför nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån analysen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med uppföljning och analys av skolans resultat samt undervisningens förutsättningar och genomförande. Detta bland annat för att säkerställa skolans fokus på kunskapsuppdraget. Som framgår av bedömningsområdet Rektors ledarskap framkommer i såväl rektors- som lärarintervjuer att någon egentlig uppföljning av kunskapsresultat inte görs. Som en följd av detta genomförs inte heller några direkta analyser, och det finns inga tydliga former för hur lärarna ska involveras i arbetet. Detsamma gäller undervisningens genomförande.

Av 1 kap. 4 § 1 stycket skollagen framgår bland annat att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Enligt 4 kap. 4 och 5 §§ skollagen ska rektorn ansvara för att en systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen i förhållande till de nationella målen genomförs under medverkan av personal och elever.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98, s. 26) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, framgår att rektorn bör sammanställa enhetens resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen. Det framgår vidare (s. 28) att det är viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevernas lärande och utveckling. Det anges också (s. 31 f) att utifrån uppföljningen bör rektorn tillsammans med personalen bland annat analysera vad i

verksamheten som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Analysen kan utgå från diskussioner avseende exempelvis vilken betydelse olika arbetsformer och arbetssätt har för måluppfyllelsen, hur undervisningstiden utnyttjas, vilken betydelse de personella och materiella resurserna eller elevgruppernas sammansättning har, hur personalens kompetens, värderingar, förhållningssätt och arbetssätt påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen, och huruvida personalen har tillräckligt med kompetens för sitt uppdrag.

Skoldagen på Pandionskolan är fem timmar lång, och alla elever går inte heldag. Skoldagen är uppdelad i lektionspass, rast och annan verksamhet, exempelvis kortspel. Då verksamheten i stor utsträckning anpassas till elevernas förutsättningar är gränserna ibland flytande mellan vad som är undervisning och inte. De olika undervisningsgrupperna har förhållandevis lite lektionstid angivet på schemat, vid Skolinspektionens besök som mest drygt två timmar (varav drygt en timme ägnas åt en elektronisk frågesport). Vid Skolinspektionens besök rörde sig elever in och ut ur lokalerna och deltog i olika utsträckning i de schemalagda aktiviteterna.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp skolans måluppfyllelse för att kunna skapa sig en tydlig nulägesbild och kunna utöva ett tydligt och ändamålsenligt pedagogiskt ledarskap. Skolans kunskapsuppdrag är av stor vikt och för att kunna utveckla undervisningen vid skolan behöver rektorn ställa de olika resultaten i relation till varandra, och analysera exempelvis kunskapsresultat i förhållande till undervisningens genomförande och kvalitet. Rektorn behöver tillsammans med lärarna bland annat diskutera och analysera elevernas kunskapsresultat i relation till de arbetsformer som används, den undervisningstid som erbjuds samt lärarnas kompetens och arbetssätt. Utifrån analysen kan rektorn sedan besluta om, och genomföra, utvecklingsåtgärder med tydlig koppling till skolans behov.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5 a §§, 4 kap. 9 § skollagen,

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185),

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, 2

Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att skolans kunskapsuppdrag inte tydliggörs tillräckligt i undervisningen. Lärarna kommunicerar varken kopplingen till målen i läroplanen och kursplanerna, eller syftet med olika arbetsmoment tillräckligt tydligt med eleverna. På Pandionskolan ges eleverna ett aktivt lärarstöd och arbetssätt är anpassade till aktuell elevgrupp. Elevernas självförtroende och motivation att lära stärks, men undervisningen ger begränsade möjligheter för eleverna att reflektera över sitt eget lärande samt att utveckla sin vilja och förmåga att ta personligt ansvar. Även om eleverna ibland kan påverka innehållet i undervisningen är de inte i tillräcklig utsträckning involverade i arbetet med att tillsammans med lärarna planera och utvärdera undervisningen.

Syftet med lektionerna och dess koppling till läroplanen är inte alltid tillräckligt tydligt. Både elever och lärare beskriver att skoldagen brukar inledas med en samling i undervisningsgruppen då lärarna går igenom vad som är tänkt att hända under dagen. I övrigt finns ingen gemensam struktur för undervisningen eftersom elevgrupperna ser så olika ut berättar lärarna. I något arbetslag är det mer fokus på undervisning och kunskaper och eleverna får reda på syfte och mål med undervisningen med en tydlig koppling till kunskapskraven. I ett annat arbetslag är fokus att eleverna ska vara i skolan och bli trygga med en skolmiljö, något som kan ta lång tid. Lärarna i det arbetslaget uppger att de nog inte är så tydliga med att uttrycka syfte och koppling till kunskapskrav och mål. De säger att det mer handlar om att syftet är att kunna genomföra en uppgift. I ett annat arbetslag säger lärarna att de upplever att det kan bli för abstrakt för många elever och har därför svårt att synliggöra för eleverna vad undervisningen på sikt ska leda till. De har ett tydligt fokus på "här och nu" och uppgiften som ska genomföras, men är sämre på att knyta an till läroplan och kursplaner. De fyra grupperna har olika sammansättning och elevernas förutsättningar skiljer sig åt. Eftersom de är så olika ligger fokus olika mycket på undervisning beroende på elevernas behov, berättar lärarna. Eleverna beskriver att det brukar stå

på tavlan vilket ämne de ska arbeta med och så kommer en lärare med boken och visar vad de ska göra. I exempelvis engelska och matematik får de beting vad de ska hinna vid varje lektionspass. Elever i en undervisningsgrupp säger att lärarna kan berätta vad syftet med ämnet är, men att det oftast sker exempelvis om någon elev inte vill arbeta med ämnet eller uppgiften. Både lärare och elever säger att lektionspassen vanligen inte har någon gemensam avslutning eftersom eleverna gör klart sina individuella uppgifter och sedan är de klara och får gå.

Eleverna ges ett aktivt lärarstöd för att komma igång med skolarbetet och bibehålla engagemanget för arbetsuppgifterna. Vid lektionsobservationer ser Skolinspektionen flera exempel på hur lärarna arbetar aktivt med att stödja elever, både för att komma igång men också för att bibehålla engagemanget och komma vidare med arbetsuppgifterna. Elever berättar också i intervjuer att lärarna ofta berättar för varje elev individuellt vad de ska göra på lektionen och sedan går runt och hjälper eleverna.

Undervisningens arbetssätt är anpassade till aktuell elevgrupp och det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Samtliga intervjugrupper berättar om att eleverna arbetar med individanpassade uppgifter och att skoldagarnas upplägg är anpassade efter elevgrupperna. Både lärare och elever berättar vidare att lärarna arbetar mycket med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Detta ser Skolinspektionen också tydliga exempel på vid lektionsobservationer. Elever exemplifierar med att när de inte orkar arbeta mer brukar lärarna försöka motivera dem att fortsätta, eller ge dem andra uppgifter så att de kan fortsätta en stund till. Elever beskriver också att det är ett tillåtande klimat i klassrummet. Om de inte förstår försöker lärarna förklara på andra sätt och lärarna kan också be eleverna förklara hur de själva har tänkt, "man får ha fel" säger eleverna. Även detta ser Skolinspektionen exempel på vid observationerna. I intervjuer berättar både elever och lärare om att arbetsuppgifter och dess svårighetsgrad kan anpassas efter elevernas individuella behov och förutsättningar. Lärarna beskriver också att flera undervisningsgrupper har korta lektionspass om 15–20 minuter för att eleverna ska kunna vänja sig vid att vara i en lektionssituation och hitta en trygghet i det.

Undervisningen ger eleverna begränsade möjligheter att reflektera över sitt eget lärande samt att utveckla sin vilja och förmåga att ta personligt ansvar. Lärarna i ett av arbetslagen berättar att de undervisar i studieteknik och att eleverna då får reflektera kring hur de lär sig bäst. I ett annat arbetslag säger lärarna att det är så många andra pusselbitar som måste på plats innan de kan börja prata om sådant med eleverna. De säger att det handlar mer om att hitta sätt att våga och vilja delta i undervisning och gruppaktiviteter. Det blir mer så att det är lärarna som provar olika saker för att hitta vägen till en elevs lärande. Eleverna uppger att de inte har pratat om, eller fått öva på

olika strategier för sitt eget lärande, lärarna har inte heller frågat om de har tyckt att något särskilt undervisningssätt har varit bra eller roligt. Undantaget är att vissa elever har pratat med lärare om att exempelvis sitta i ett eget rum och arbeta.

Det förekommer att elever är med och påverkar innehållet i undervisningen, men de involveras inte i planering och utvärdering tillräckligt strukturerat och regelbundet. Eleverna berättar att de har elevråd, nu senast var elevrådet delaktigt i att planera skolvalet. Utöver det har inte de intervjuade eleverna uppfattningen att de har blivit tillfrågade eller varit med i planering avseende exempelvis vilka områden de ska arbeta med. Några elever beskriver dock att de har fått rösta om vad de skulle göra i ämnet idrott och hälsa. Lärarna berättar i en intervju att det hela tiden pågår ett lärande, även när eleverna inte befinner sig i en typisk undervisningssituation. Ord som skola och lärande är så negativt laddat för vissa av Pandionskolans elever att man inte kan tala om sådant eller utvärdera undervisning eftersom risken är att eleverna reagerar väldigt negativt. Någon lärare beskriver dock att hen vid något tillfälle frågat elever hur de ville att den pågående lektionen skulle utformas och hur hen skulle agera i undervisningssituationen. Det fungerade vid det tillfället, men oftast är det läraren som bestämmer hur de ska arbeta. Lärarna är dock överens om att hela skolans arbetssätt medför att eleverna indirekt får vara med och styra undervisningens utformande, eftersom lärarna hela tiden anpassar undervisningen och dagarnas upplägg efter de dagsaktuella förutsättningarna. De säger också att eleverna spontant utvärderar undervisningen genom att uttrycka om det är något de inte tycker fungerar och att lärarna då exempelvis kan omformulera en arbetsuppgift direkt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- I undervisningen behövs ett tydligare fokus på skolans kunskapsuppdrag och att lärarna ser till att eleverna uppfattar hur lektionernas innehåll kopplar till syfte och mål med undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att Pandionskolan behöver utveckla arbetet med att tydliggöra syfte och mål med lektioners innehåll och olika arbetsmoment. Pandionskolans verksamhet är i stora delar fokuserad på att bygga trygghet i skolsituationen för eleverna, och relationsskapande och individanpassning är centralt för verksamheten. Som framkommit tidigare i detta beslut är lektionspassen korta och gränserna mellan olika delar av verksamheten är flytande. Enligt Skolinspektionens bedömning är det därmed viktigt med ett tydligt fokus på skolans kunskapsuppdrag. Ett led i detta är att eleverna i större utsträckning behöver förstå varför de ska utföra

vissa arbetsuppgifter och lära sig vissa saker, och hur detta är kopplat till läroplanens mål för undervisningen.

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår bland annat att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Skolinspektionen rekommenderar att Pandionskolan ser till att i större utsträckning tydliggöra målen och syftet med undervisningen och lektionernas innehåll för eleverna. Detta kan ske på olika sätt och i olika former beroende på hur olika elevgruppers förutsättningar och behov ser ut, men det är viktigt att lärarna på ett för eleverna lättförståeligt sätt kan förmedla vad eleverna ska lära sig under lektionen och vad de olika aktiviteterna syftar till. En viktig del i en strukturerad undervisning är att det finns ett logiskt flöde i lektionen och en tydlighet kring hur enskilda moment och aktiviteter gagnar undervisningens syfte. Det är lärarens ansvar att tydliggöra på vilket sätt olika moment i undervisningen är kopplade till de förmågor som eleverna ska ges möjlighet att utveckla. Det behöver också vara tydligt för eleven på vilket sätt aktiviteterna i undervisningen ska ge dem möjlighet att utveckla dessa förmågor. Att eleverna får detta tydliggjort för sig är en nödvändig grund för att kunna reflektera över, och ta ansvar för, sitt eget lärande.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6 och 7 §§ skollagen,
Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2
Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömningen är att skolans verksamhet i stor utsträckning går ut på att skapa trygghet och studiero, vilket rektorn och lärarna arbetar med på ett samlat och strukturerat sätt utifrån flera perspektiv.

Det finns ett samlat arbete med att skapa trygghet och studiero. Rektorn berättar att trygghet och studiero är grunden till hela skolans arbete och till lärandet på skolan, arbetet med detta genomsyrar allt annat eftersom många av skolans elever inte har en positiv skolupplevelse bakom sig. Lärarna på skolan har ett gemensamt förhållningssätt, även om den praktiska tillämpningen kan se något olika ut i de olika undervisningsgrupperna. Rektorn uppger dock att man har vissa gemensamma regler i

exempelvis matsalen som alla följer. Som framgår ovan, under området Rektors ledarskap, arbetar skolan också aktivt och strukturerat med sin "likabehandlingsplan".

Skolan arbetar på ett medvetet och strukturerat sätt för att skapa trygghet och studiero. Skolan använder sig av en trivsel- och trygghetsenkät och därutöver pratar lärarna om värdegrundsfrågor med eleverna kontinuerligt i undervisningen, något som även elever berättar om i intervjuer. Både lärare och rektorn berättar om hur skolan har valt att ha små elevgrupper och hög personaltäthet, samt att man "matchar" elever och personal och kompetens, utifrån olika parametrar för att maximera förutsättningar för trygghet och studiero i gruppen. Det finns även personal med en rent elevstödjande roll som alltid finns tillgänglig för eleverna. Elever berättar i intervjuer att de pratar om hur man ska bete sig mot varandra och vilka ordningsregler som ska gälla i undervisningsgrupperna, vilket de tycker är bra. De berättar också att lärarna är duktiga på att ta reda på vad eleverna tycker är viktigt för att skapa studiero. Exempelvis har eleverna möjlighet att arbeta i olika rum/lokaler och på olika sätt för att underlätta och skapa studiero, något som Skolinspektionen också såg under de lektionsobservationer som genomfördes. Lärarna uppger också att de i vissa elevgrupper har väldigt korta arbetspass som ett led i arbetet med att skapa studiero. Såväl elever som personal berättar även om att skolan arbetar med gruppstärkande aktiviteter för att bygga trygghet, exempelvis genom att genomföra utflykter. Elever berättar också att lärarna ofta är med på raster och att man spelar spel tillsammans, även detta såg Skolinspektionen tydliga exempel på vid lektionsobservationer. Både rektorn och personal betonar att mycket på skolan handlar om relationsskapande, och att det hänger nära ihop med trygghet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 och 15 §§, 10 kap. 20 a § skollagen,
9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen,
Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg.

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn inte i tillräcklig utsträckning följer upp och analyserar lärarnas bedömningar och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Rektorn analyserar i begränsad utsträckning eventuella skillnader i betyg och diskussioner mellan rektorn och lärare om detta förekommer sällan. Rektorn har inte heller sett till att samverkan och kvalitetssäkring avseende bedömning och betygssättning sker så att lärarna ges förutsättningar att i tillräcklig utsträckning föra likvärdighetsdiskussioner.

Rektorn analyserar i begränsad utsträckning eventuella skillnader i betyg ur likvärdighetsperspektiv och sådana diskussioner mellan rektorn och lärarna förekommer sällan. Som framgår ovan under bedömningsområdet Rektors ledarskap, har rektorn inte följt upp kunskapsresultat i någon nämnvärd omfattning, och inte heller analyserat skillnader mellan pojkars och flickors resultat. Rektorn berättar dock att skolan tidigare har observerat att kunskapsresultaten i två års tid varit bättre i en av de fyra undervisningsgrupperna. Efter att ha tittat på elevunderlaget, elevernas scheman och vilka som undervisar drog rektorn och den tidigare rektorn slutsatsen att det berodde på skolans system med att matcha elever mot pedagoger. Bedömningen är att detta har gjort att elever med mer ämneskunskaper med sig har placerats i en grupp, och nått högre kunskapsresultat. Dessa resultat diskuterade föregående rektor med lärarna. Rektorn reflekterade själv lite över betygen i våras och tyckte att de även i år följde samma mönster, men har inte diskuterat det med lärarna. I övrigt har rektorn inte gjort några analyser av bedömningar och betyg och eventuella skillnader eller avvikelser och har inte tagit del av de skriftliga omdömen som skrevs under vårterminen. Vid en lärarintervju uppges att kunskapsresultat följs upp vid de ämneskonferenser skolan har en gång per termin i ämnena svenska, engelska och matematik. Lärarna uppger att man vid dessa tillfällen pratar om kunskapsresultaten samlat på skolan och då kan de se om resultaten skiljer sig mycket åt.

Rektorn ser inte till att samverkan och kvalitetssäkring avseende bedömning och betygssättning sker i tillräcklig utsträckning och med olika metoder. Rektorn uppger att de nationella proven i årskurs 9 sambedöms av flera lärare. Exakt hur det ser ut i andra ämnen och årskurser vet inte rektorn. Lärarna uppger att nationella prov sambedöms på skolan och att det då förs likvärdighetsdiskussioner. Lärarna säger också att det kan förekomma att de diskuterar andra typer av skriftliga arbeten. När det gäller den samlade bedömningen av elevers olika prestationer och resultat säger lärarna att det endast diskuteras inom arbetslaget. De berättar vidare att arbetslagen har olika upplägg för hur de arbetar med att lägga samman elevers olika resultat och prestationer för bedömning. Det är den legitimerade läraren i arbetslaget som sätter betyg, men i vart fall i ett av arbetslagen är alla i arbetslaget med i diskussionerna. Det finns inte något system för samverkan och kvalitetssäkring av den samlade bedömningen säger de. Rektorn uppger att ett önskemål från hennes sida är att den undervisande läraren gör en bedömning av en elev och sedan söker upp en behörig lärare för diskussion så att man är överens i bedömningen. Hon har dock inte följt upp om det görs. Hon säger också att alla lärare har fått information om Skolverkets bedömningsportal och inloggningsuppgifter dit och att lärarna har diskuterat den på skolmöten och tycker att den fungerar bra.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn, genom analyser och genom att inrätta tydliga former för kvalitetssäkring, ger lärarna förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre utsträckning behöver följa upp och analysera att lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper är likvärdig samt utveckla tydliga former för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar. Som framkommer ovan, har inte rektorn system för uppföljning och analys av bedömning och betygssättningen på skolan. Analys av eventuella skillnader i bedömning och betygssättning är ett viktigt redskap i rektorns arbete med att säkerställa likvärdighet. Det framgår också att i dagsläget sker sambedömning i princip endast av nationella prov, som ju inte görs i alla ämnen och i alla årskurser. Vidare framgår att sammantagen betygssättning i ämnen endast diskuteras inom arbetslaget. Pandionskolan är en liten skolenhet, i vissa arbetslag finns bara en legitimerad lärare, och i något arbetslag saknas för tillfället legitimerad lärare. Det är därmed angeläget med forum för kvalitetssäkring av bedömning och betygssättning som så långt det går utnyttjar den samlade lärarkompetens som finns på skolan.

Av 1 kap. 9 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 299) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att lärarna dels är väl förtrogna med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. I rektorns ansvar ingår också att särskilt beakta utbildade, mindre erfarna och nyanställda lärares behov av stöd i denna process.

Avseende arbetet med betygssättning framgår av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2018:247, s. 15 och 22) med kommentarer om betyg och betygssättning att rektorn bör skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär bland annat att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn på ett systematiskt sätt följer upp och analyserar lärarnas bedömningar och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv för att kunna säkerställa en rättvis bedömning och betygssättning av god kvalitet. I rektorns arbete med att ta ansvar för att säkerställa att bedömning och betygssättning på skolan är likvärdig ligger också att skapa förutsättningar för lärarna att kvalitets-säkra sin egen bedömning och betygssättning, exempelvis genom att tillsammans med lärarna utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper. Ett sådant arbete bör genomföras med olika metoder inom skolenheten för att i så stor utsträckning som möjligt utnyttja skolans lärarkompetens. Diskussioner kan med fördel även föras med andra skolenheter, genom exempelvis nätverk eller ämnesträffar.

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Lindstrand

Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Lindstrand

X Stina Nilsson

Föredragande
Signerat av: Stina Nilsson

I handläggningen av ärendet har även undervisningsrådet Eleonor Duvander och utredaren Ingela Djurberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 5 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 och 6 september 2018. Besöket genomfördes av Stina Nilsson, Ingela Djurberg och Maria Sundkvist (deltog endast den 5 september).

Pandionskolan är en grundskola med fristående huvudman, belägen i Linköpings kommun, med årskurs 1–9. På huvudmannens hemsida beskrivs Pandionskolan som en behandlingspedagogisk skola för elever i behov av särskilt stöd. Skolan har 32 elever fördelade på årskurserna 3–9. Eleverna är indelade i fyra olika undervisningsgrupper och till varje undervisningsgrupp är ett arbetslag bestående av tre lärare knutet. Vid Skolinspektionens besök bestod två arbetslag av en legitimerad lärare och två personal med annan kompetens, ett arbetslag av två legitimerade lärare och en personal med annan kompetens och ett arbetslag bestod av en icke-legitimerad lärare och två personal med annan kompetens. Samtliga elever på skolan har anpassad studiegång. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.